

Betaalbaarheid, toegankelijkheid van sport en sportverenigingen in het geding door de Wet Markt en Overheid

Inbreng rondetafelgesprek Wet Markt en Overheid (8 september '22).

*Het Nederlandse Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF), De Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB), De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) en de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) roepen op om de algemeenbelanguitzondering voor de sport in de nieuwe Wet Markt en Overheid te behouden om zo de sport toegankelijk en betaalbaar te houden. Daarvoor is een besluit voor de lange termijn nodig en een brede scope zodat alle Nederlanders ongeacht de gemeente waar ze wonen gezond en sociaal kunnen sporten en bewegen.*

Er ligt een wijziging van de Wet Markt en Overheid voor die sportverenigingen ernstig kan raken. De Wet Markt en Overheid bevat gedragsregels voor gemeenten en andere overheden die goederen of diensten zelf of via overheidsbedrijven op de markt aanbieden om zo concurrentievervalsing te voorkomen. Met deze wetswijziging wordt de algemeenbelanguitzondering aangescherpt, maar blijft de mogelijkheid bestaan om een uitzondering te maken voor sportverenigingen. In het kader van het rondetafelgesprek van 8 september 2022 brengen we u graag op de hoogte van de negatieve effecten op de Nederlandse sportwereld die een eventuele wijziging met zich meebrengt.

Uniek verenigingslandschap koesteren

Nederland beschikt over een unieke verenigingscultuur. Nederland kent 25.000 verenigingen en ruim 4 miljoen mensen die sporten bij hun lokale club of vereniging. Daarbij komen nog 5 miljoen vrijwilligers die ervoor zorgen dat er gesport kan worden. Dit is een goedkope en efficiënte manier om Nederland vitaal en in beweging te houden. Sportverenigingen zijn niet alleen een plek om aan je beweging te komen. Samen vormen ze ook de ruggengraat van de samenleving en zorgen ze voor sociale verbinding op lokaal niveau tussen verschillende bevolkingsgroepen. Alle generaties, achtergronden en socio-economische groepen sporten- en komen samen op en rondom de vereniging.

De vereniging vervult hiermee een belangrijke rol om Nederland in beweging te krijgen, zo stelt ook het regeerakkoord van Rutte IV en het Nationaal Sportakkoord. Met het Nationaal Sportakkoord willen de sport, de gemeenten en de rijksoverheid samen met de provincies, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de kracht van sport in Nederland nóg beter benutten. Aanpassingen in het systeem hebben grote gevolgen voor de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de sport. Juist in een tijd waarin sporten en bewegen ontzettend belangrijk is gebleken, moeten we ons unieke sportlandschap zien te koesteren en niet afbreken.

Gebruik van uitzonderingspositie voor sport

Veel gemeenten maken nu, vanwege de maatschappelijke waarde van verenigingen, gebruik van de mogelijkheid om sport als dienst in het algemeen belang aan te wijzen. Hiermee kunnen de maatschappelijke en gezondheidseffecten van sport voor de samenleving voortgezet worden. Door de aanwijzing van sport als dienst in het algemeen belang kunnen accommodaties voor sport onder de kostprijs aangeboden worden. De contributie kan daardoor laag worden gehouden en hiermee blijft sport toegankelijk en betaalbaar voor iedereen in de samenleving. De algemeenbelanguitzondering is hier hard voor nodig. De markt kan en zal namelijk niet de rol van een faciliterende overheid op zich nemen. Dit wordt in een eerdere reactie van de Vereniging Sport en Gemeenten ook benadrukt. De sport is een uitzonderlijke sector, waarbij het uiteraard van belang is om in gesprek te blijven. Het creëren van bureaucratische stappen zal niet in het algemeen belang dienen en slechts resulteren in een verzwaarde administratieve last voor de gemeenten en verenigingen.

De sportvereniging is geen marktpartij

Het wetsvoorstel moet voorzien in nieuwe regels voor bestuursorganen. Een belangrijke stap om de positie en betrouwbaarheid van de overheid in relatie tot de markt te verbeteren. Helaas is het belang en de positie van sport onvoldoende gewaarborgd in het nieuwe wetsvoorstel. In de eerdere versie van de Wet Markt en Overheid was de algemeenbelanguitzondering een cruciale bepaling om sport betaalbaar en toegankelijk te houden voor de samenleving en de (amateur)vereniging financieel in leven te houden. Het nieuwe wetsvoorstel grijpt hier hard op in door deze bepaling aan te passen en duwt de sportvereniging richting een onzekere toekomst met een ongelijk speelveld tussen sportverenigingen uit verschillende gemeenten. Zo wordt de sportvereniging onbedoeld het kind van de rekening.

De ACM treedt op tegen gemeentes die de WMO niet juist toepassen. Door de WMO moeten de integrale kosten voor een economische activiteit, bijvoorbeeld het verhuren van een sportlocatie die op diens beurt verhuren aan verenigingen, doorberekend worden. Er zijn weliswaar niet structurele of tijdelijke oplossingen, zoals het verstrekken van een subsidie, om deze kosten te drukken. Feit blijft dat door de toepassing van de WMO sporten in Nederland duurder wordt. Zie recente uitspraken van de Raad van State.

Aanpassingen raken bestaansrecht van sportvereniging

Sportverenigingen worden kwetsbaar door voorgestelde wijziging Wet Markt en Overheid om de volgende redenen;

1. De aanscherping van de bepaling:

De aanscherping werpt obstakels op voor gemeenten bij het aanwijzen van sport als algemeen belang. Hierdoor zullen grote verschillen ontstaan tussen gemeenten. In de praktijk zou het zo kunnen zijn dat de ene gemeente sport wel als algemeenbelanguitzondering aanduidt en een andere gemeente niet. Dit samen zal leiden tot een onzekere en ongelijke positie voor de vereniging, vrijwilliger en sporter.

2. Het verkorten van de geldigheidsduur

Het potentieel verkorten van de geldigheidsduur heeft een grote impact op de continuïteit van de vereniging. Bestuursorganen konden binnen de bestaande wet al algemeenbelangbesluiten nemen voor zowel bepaalde als onbepaalde tijd. Door het invoeren van een verplichte evaluatiecyclus van vijf jaar ontstaat er een onzekere toekomst voor de sportvereniging.

Sportverenigingen vervullen vaak een langdurige, sociale en verbindende rol in de gemeenschap. Sommige verenigingen bestaan al meer dan 100 jaar. Het betreft een enorme opgave voor een verenigingsbestuur om steeds het maatschappelijk belang aan te moeten tonen.

Dit geeft een onevenredige druk op de vereniging en zorgt voor een onzekere toekomst voor de vereniging, vrijwilliger en haar sportende leden.

3. Wijzigingen in het aanvraagproces

Door inspraakprocedures in te regelen, waarbij een vrijwillige bestuurder van de sportvereniging het moet opnemen tegen de inzet van professionele organisaties zorgt voor een oneerlijke uitgangspositie voor de vereniging.

De sport verdient een lange termijn uitzondering om haar maatschappelijke taak te vervullen

In de toelichting op de wetswijziging wordt aangegeven dat het gebruik van de algemeenbelanguitzondering onder bepaalde omstandigheden legitiem is. Vooral als er sprake is van

marktfalen en wanneer het politiek wenselijk is dat overheden om een publiek belang te dienen een economische activiteit beneden kostprijs verrichten. Zo zullen er weinig tot geen particuliere aanbieders van sportvelden zijn als alle kosten moeten worden terugverdiend. In dat geval is het onzes inziens zeer voorstelbaar dat overheden hiervoor, indien zorgvuldig geformuleerd, de algemeenbelanguitzondering blijven gebruiken om sport mogelijk te maken voor miljoenen Nederlanders. Zonder toepassing van deze uitzonderingspositie voor sport gaan veel van de maatschappelijke winsten verloren, waar onze samenleving zoveel baat bij heeft. Verder is het van belang dat een vereniging enige zekerheid van bestaan heeft. Met de dreiging dat het over een paar jaar over kan zijn, omdat de gemeente anders moet of wil besluiten, is het onmogelijk voor vrijwilligers om op de lange termijn een sportvereniging overeind te houden.

Bovendien lijkt de aanscherping voor de sportsector voorbarig. De Nederlandse Sportraad adviseerde in november 2020 om de positie van de sport weer tegen het licht te houden en na te denken of dit een publieke voorziening zou moeten worden. Dit gesprek is nog in volle gang. Met deze ontwikkeling in het achterhoofd is het niet bevorderlijk om nu de algemeenbelanguitzondering voor de sport verder aan te scherpen.

Door de aanscherping van de Wet Markt en Overheid is het de vraag of de algemeen belang uitzondering in stand blijft. Bij Amsterdamse tennisverenigingen ziet de KNLTB dat de gemeente al voorsorteert op deze aanscherping, omdat zowel verenigingen als commerciële aanbieders zich op de markt begeven. Reguliere verenigingsactiviteiten, zoals het beschikbaar stellen van banen aan leraren, schooltennis, kennismakingsactiviteiten, worden bemoeilijkt en contractueel beperkt.

Houd sport toegankelijk en betaalbaar voor iedereen

Zonder de bijdrage van de overheid zou sport onbereikbaar en onbetaalbaar worden voor miljoenen Nederlanders. De NOC*NSF, de KNLTB, de KNHB en de KNVB zijn sterke voorstanders dat in de wet het algemeenbelanguitzondering voor sport behouden blijft, en in de geest van de bepaling voor Open Software, erkenning komt voor de uitzonderlijke positie van de sport. Zonder deze uitzonderingspositie voor de sector, kan de Nederlandse sportinfrastructuur niet voortbestaan. De gevolgen van de wet Markt en Overheid moeten niet haaks staan op het Sportakkoord.

In het kort:

- Houd sport toegankelijk en betaalbaar door de algemeenbelanguitzondering te behouden.
- Maak de algemeenbelanguitzondering voor sport een besluit voor de lange termijn.
- Zorg voor eenduidig sportgezind beleid voor heel Nederland en vermijd verschillen tussen gemeenten.
- Erken dat sport het algemeen en essentieel belang dient en een uitzonderlijke positie verdient binnen de wet Markt en Overheid.

Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via onderstaande contactgegevens.

NOC*NSF

Theo Neyenhuis

Senior Adviseur Public Affairs NOC*NSF

E-mail: theo.neyenhuis@nocnsf.nl

Tel: 06 57562356

KNLTB

Margot Megens

Bedrijfsjurist/Compliance Officer KNLTB

Email: m.megens@knlbt.nl

Tel: 06 16-748534

KNHB

Erik Gerritsen

Directeur KNHB

E-mail: erik.gerritsen@knhb.nl

Tel: 06 46104080

KNVB

David Pranger

Head of Corporate Affairs KNVB

Email: David.pranger@knvb.nl

Tel: 06 12114888